

Suomen Luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan piiri ry
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi

Mielipide 14.4.2023

Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry
% Arja Pihlaja
arja.pihlaja@ysy.fi

Pirkanmaan ELY-keskus
PL 297
33101 TAMPERE
kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Viite: PIRELY/7148/2021

Asia: Lylyharjun tuulivoimahankkeen YVA-selostus, Parkano, Kihniö, Kurikka

Aluksi

Arviointimenettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti **merkittävät** ympäristövaikutukset ja **osallistavan arviointimenettelyn** tarkoituksena se, että vaikutusten arviointiin ja saatuihin tuloksiin pystytään perehtymään. Tarkoituksena on myös kyetä havaitsemaan arvioinnin mahdollisia puutteita ja muodostaa kokonaiskuva hankkeen vaikutuksista. Nyt käsiteltävänä oleva Lylyharjun tuulivoimahankkeen arviointiselostus sisältää 322 sivun lisäksi asiakirjan lähdeluettelon ja siihen kuuluvat liitteet, joita on 14 kpl. Näitten pohjalta syntyneet kuntien yleiskaavaluonnokset ja kaavaselostukset kasvattavat edelleen aineiston määrää.

YVA-selostus liitteineen muodostaa kuntien kaavaprosesseissa MRL:n mukaiset ympäristövaikutusten selvitykset. Selvitysten tulisi muodostaa myös **yleiskaavoitusratkaisujen ja tuulivoimaluvituksen perusta**.

Laajaan ja paljon erillisiä selvityksiä sisältävään aineistoon perehtyminen edellyttää hyvin runsasta ajankäyttöä kuntien valmistelevilta virkamiehiltä, luottamushenkilöiltä ja kaikilta asianosaisilta lausuntojen ja mielipiteiden kirjoittamisen tueksi. Vaadittava ajankäyttö vähentää kuitenkin ratkaisevasti asiaan perehtyvien määrää, mikä kaventaa varsinaiseen arviointiin ja myös varsinaiseen päätöksentekoon osallistuvien aktiivisten osallisten joukkoa ja heikentää arviointimenettelylle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

YVA-selostusten rakenne

Asiakirjan yhteenveto-osuudelle on käytettävän ajan rajoittamisen tarpeesta johtuen asetettava korkea vaatimustaso. Paitsi että yhteenvedon tulee olla selkeä, sen tulisi sisältää arviointiin liittyvien **epävarmuuksien kuvaus** ja avata sitä **mitä seikkoja huomioiden ja millainen palaute ohittaen** johtopäätöksiin päädytään.

YVA-asiakirja tulisi koostaa siten, että **selostus sekä siihen liittyvä vaikutus selvitys** on luettavissa saman asiakirjan sivuilta samassa asiayhteydessä. Selosteessa esitetyt johtopäätökset ja erillisselvityksen sanamuodot ja sisältö eroavat jossain määrin toisistaan ainakin tarkkuuden tasolla. Aineistoon tutustujan on vaikea lukea kahta erillistä samaa asiaa käsittelevää asiakirjaa rinnakkain ja verrata niiden sisältöjä. YVA-selostusta itsessään voitaneen **jakaa tarvittaviin osiin** siten, että asiakirjojen koko säilyy hallittavana.

Selostusosan tulee olla **tiivis ja selkeä** ja tieto tulee koostaa ytimekkäiksi tietolaatikoiksi. Selostuksesta tulee myös **karsia** sellaisia ilmauksia, joiden tarkoitus on vähätellä vaikutuksia tai viitata kokijoiden henkilökohtaiseen psyyken rakenteeseen tai yksittäisten ihmisten subjektiivisiin kokemuksiin selittävinä tekijöinä.

Arviointikehikot parhaiden käytäntöjen soveltamisen ja vertailun apuna

Ympäristövaikutusten arvioinnin aikana etsitään mahdollisuuksia vähentää hankkeesta aiheutuvia **merkittäviä haitallisia** ympäristövaikutuksia. Merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten selvittämiseksi määritetään vaikutuskohteitten herkkyys ja luonnehditaan niissä tapahtuvien muutoksen määrä. Arviointikehikon (YVA-seostuksen liite 1) käytettävissä olevat kriteerit on kuitenkin laadittu niin, että ne **sallivat vain hyvin suppean** arviointikehityksen käytön, eivätkä tosiasiasiten mahdollista vaikutusten **merkittävyyden erojen** havaitsemista hankevaihtoehtojen tai ympäristövaikutusten välillä.

Arviointikehitysmenetelmällä ei voida tarkastelun suppeuden vuoksi myöskään ratkaista parasta vaihtoehtoa tai **relevantisti edes tutkia** hankevaihtoehtoja ja niiden eroja. Selvityksen tekijän tulisi jo menetelmän käytön mielekkyyden vuoksi sovittaa arviointikehityksen käyttö siten, että arvioinnin tuloksena hankevaihtoehtoja voidaan **aidosti** vertailla ja aidosti huomata ilmenevien vaikutusten erot. Hankevaihtoehtojen tulisi myös olla todellisia vaihtoehtoja.

Käytännössä hankkeen YVA-selvitysten ja kaavoituksen **rinnakkaisuus** vie hanketta eteenpäin arviointiselvityksien tuloksista huolimatta. **Kiinnostus** selostuksen ja selvitysten tuloksia kohtaan vaikuttaa vähenevän myös sitä mukaa, kun arvioinnin perusteella tehtyjen johtopäätösten samankaltaisuus ilmenee. Pidämme kuitenkin **erillisselvityksiin perehtymistä** erittäin tarpeellisena kaikkien osallisten kohdalla ja niiden antamaa tarkempaa informaatiota puutteineenkin esiin nostamisen arvoisena. Selostuksen **rakenteen muutokset** voivat selvästi auttaa jäsentämään koottua tietoa.

Esimerkkejä arviointikehikon rajoitteista

Yhdyskuntarakenteen ja maankäytön herkkyyttä ja muutoksen suuruuden vaikutuksia arvioitaessa päädytään siihen, että rantakaavoitettujen alueiden valmiiksi rakentuminen hankealueen läheisyydessä on tuulivoimarakentamista **edistävä** asia, sillä hanke heikentää valmiiksi kaavoitettuna vaikutusalueen herkkien toimintojen, kuten asumisen ja virkistysalueiden kaavoitusedellytyksiä hankkeen läheisyydessä **vain vähän**.

Sen sijaan se, että jo rakennettujen rantakaava-alueitten maisemassa lähivaikutusetäisyydellä lähes kaikki tuulivoimalat voimalarunkoja myöden ovat näkyvillä **ei ole muutos**, jota arviointikehityksen mukaisesti voisi edes arvioida. Se, että asukaspalautteessa **muutos koetaan**

kuitenkin merkittäväksi, ei riitä siihen, että vaikutusta arvioitaisiin millään muulla tavoin kuin viittaamalla subjektiivisiin kokemuksiin.

Rakennetun ympäristön **asuntojen määrä** samaisessa kohteessa voidaan myös luokitella vähäiseksi, mistä seuraa **vaikutusten vähäisyys** siitä huolimatta, että rannat pienten järvien alueella on rakennettu niin täyteen kuin rantakaavoitus on rakentamisen mahdollistanut ja enempiä ko. alueelle ei ole mahdollista edes sijoittaa. **Haitankärsijöiden määrä** ei nouse tasolle, jossa haittoja **voitaisiin edes arvioida** syntyvän.

Maisemaan ja rakennetun kulttuuriympäristön herkkyyttä ja muutosten suuruutta arvioidaan käytetyillä kriteereillä siten, että **Suomenselän maa- ja metsätalousmaisemaan** sijoittuvalla näkymän herkkyydellä tai rakennetun ympäristön kohteen muutoksella voi olla **vain joko vähäinen tai korkeintaan kohtalainen merkitys**. Herkkyyttä ja muutoksen suuruutta arvioidaan yhtä suppeasti maa- ja kallioperään kohdistuvien sekä pinta- ja pohjavesien vaikutusten osalta ja päädytään vain **vähäisiin vaikutuksiin**.

Ympäristövaikutusten merkittävyyden arviointiin käytetyn arviointikehyksen **avaamisessa tai käytössä** ja menetelmän antaman informaation laadussa ei onnistuta erityisen hyvin.

Arviointityön ja päätöksenteon ulkoistaminen

Arviointityötä hankeselvityksessä tehdään toimeksiantona ja tilaustyönä hanketta edistävän tahon toimesta, jolla tietenkin on jo lähtökohtaisesti selkeä tahtotila edistyä hankkeessa. Arviointiselostuksen sisällössä tahtotilaa vähintäänkin myötäillään lauseissa, joita voidaan pitää osin jopa **perusteettomina**, harhaanjohtavina tai jopa johdatteluvina. Esimerkkinä tällaisesta vaikuttamisesta edustaa arviointiselostukseen liittyvä arviointi:

“lähes kaikkien näkyvien (10) voimalatornien pituudesta näkyy puolet tai suurin osa.

Ympäröivään maisemaan verrattuina monet voimalatorneista näyttävät kookkailta. *Voimalat kuitenkin istuvat osaksi maisemaa varsin hyvin.*”

Asukaspalautteesta saatuun tietoon ja koettavaan muutoksen suuruuteen tulisi suhtautua oikein. Vähintäänkin tulisi **kirjoittaa näkyviin**, miltä osin asukas- ja kuntalaispalautetta ei huomioida, ja mistä seikoista nonsoleeraus johtuu. Jos voimala-alueen sijoittaminen perustuu ainoastaan välkkeen määrään ja nykyistä matalammilla voimaloilla mallinnettuun mahdollisen melun määrään, tulisi yleisötilaisuuksissa kertoa suoraan, että millään muulla argumentilla ei ole väliä.

Yleisötilaisuuksissa kuitenkin jatkuvasti kannustetaan tuomaan niin huolta kuin mielipiteitäkin esiin ja annetaan **katteettomia lupauksia** sen suhteen, mitä voidaan tai aiotaan tehdä. Palaute, joka voidaan huomioida ainoastaan päätöksentekovaiheissa ja edustuksellisen demokratian keinoin, tulisi selkeästi **erottaa** muusta arvioinnista ja osoittaa aiheet kuntapäätäjien tietoon kuntalaisten kanssa keskusteltavaksi.

Kaavoituksen laadinnan ulkoistamisesta seuraa myös **hankevetoisuus**. Hankkeissa voimakkaana **ajurina** toimii kuntien toive saada kiinteistöverokertymiä. Hankkeiden toteuttaminen kunnissa ei perustu erityiselle halulle tehdä ilmastotoimia. Sen sijaan kaavoituksella ostetaan tilaa jatkaa muuta ilmastokuormitusta synnyttäviä toimintoja, kuten aiemminkin on tehty.

Hankkeen tausta ja tavoitteet

Uusiutuvan energian tarve perustellaan ilmastotavoittein. Niiden ohella tulisi varmistaa, että ilmastonmuutoksen torjumiseksi tehtäviä ratkaisuja ei toteuteta luonnon **monimuotoisuuden kustannuksella**: ilmastonmuutos kiihdyttää lajikatoa ja toisaalta monimuotoisuuden heikkeneminen vahvistaa ilmastonmuutoksen haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimahankkeiden ja sähköverkkojen alle jää myös metsäalaa, jota ei voi elinympäristöinä korvata. Biodiversiteettikriisi on osa kestävyyskriisiä. Kumpikin kriisi tulee huomioida kaikessa jatkosuunnittelussa.

Arvioitavat vaihtoehdot

Hankevaihtoehdot VE 1 ja VE 2 ovat niin lähellä toisiaan, että niiden välille ei synny juuri eroja. Asia on varmasti tiedostettu jo hanketta valmisteltaessa ja arviointikehikon käyttökelpoisuudesta vertailutiedon tuottamiseen on jo ennakolta ollut selvä käsitys. VE 3 perusteena lienee ollut se, että vireillä olleen hankkeen kohdalla ei ole Kurikan kaupungin puolella ollut maakuntakaavatasoista tukea. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -aineistosta alue löytyy.

SLL/ Pirkanmaan piiri ja Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys katsovat, että Kihniön Iso-Ristinevan ja Lylynevan arvokas suoympäristö, Pirkanmaan luonnontilaisten soiden vähäisyys ja soiden eri lajeille suoma elinympäristö uhanalaiset linnut mukaan lukien, on niin arvokas alue, että **voimalat numeroilla 4, 5, 6, 7 ja 8 tulee poistaa** kaavaluonnoksista. Iso-Ristineva kuuluu soidensuojelun täydennysohjelmaan ja on maakuntakaavaassa merkitty suojelualueeksi. Sekä Lylyneva että Iso Ristineva ovat ojittamattomia osia sisältäviä arvokkaita suoalueita. Metsäkeskuksen suometsänhoidon paikkatietoaineisto osoittaa että ko soiden laitojen ennallistaminen ja vedennostaminen on mahdollista.

Katsomme, että soiden hoitaminen ja hiilinielujen säilyttäminen on tärkeä osa ilmastotyötä. Arvioimme, että voimaloiden tuottama ilmastohyöty on mahdollista korvautua suonhoidon toimenpiteillä, jossa **aikaikkuna** tulosten säilymiseksi on myös merkittävästi pidempi. Toimet vähentävät ilmastonmuutoksen aiheuttamaa kuivumisriskiä ja vähentävät ilmastopäästöjä samalla kun ennallistaminen itsessään tukee biodiversiteetin säilymistä ja elpymistä.

HANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA

YVA-selostuksesta käy kiistatta ilmi se, että ekologiset käytävät ja Suomenselän- Maanselän vyöhykkeen **ympäristöt pirstoutuvat ja ekologisten verkkojen** jäljellä olevat askelkivet ja luonnontilaisten elinympäristöjen määrä heikkenee. Metsälaki ja suojeluun saadut tai suojeluun varatut alueet eivät ole kyenneet vähentämään kasvavaa lajikatoa. Turpeennosto tulee huoltovarmuustarpeen vuoksi edelleen jatkumaan tuulivoimarakentamisesta huolimatta. Alueen voimakas maankäyttö on siten jatkumassa ja sähköverkkojen kasvavat tarpeet pirstovat edelleen elinympäristöjä.

Luoteisen Pirkanmaan suoalueista on käytössä **yli 90 %**. Jäljellä olevien luonnontilaisia osia sisältävien soiden käyttö tuulivoiman rakennusalueeksi köyhdyttää luoteisen Pirkanmaan luontoa edelleen ja voi vaikuttaa isojen suoalueiden vesitasapainoon vähintään niiden laiteilla ja edistää näiltä osin hiilidioksidipäästöjä.

Alueen mahdollista elpymistä tai alueen palautumista metsätalouuskäyttöön 30- 35 vuoden

kuluttua alkavana kehityskautena ei voi pitää luonnon kestävän käytön näkökulmasta **lajikadon osalta** minään perusteena. Oleellista on populaatioiden **jatkuva kyky** lisääntyä elinsijoillaan, siirtyä ja selviytyä.

Muutoksesta palautumiskykyä arvioitaessa tilannetta on suhteutettava aikaan. On syytä myös huomioda, että kaikki rakennetut kulkuväylät ja tiet tulevat jäämään pysyvästi maastoon ja maisema ei sellaisenaan palaudu aiempaan käyttöönsä mitenkään suorilla tavoilla.

Tuulivoimahankkeiden aiheuttamia yhteisvaikutuksia ei voida kuitata pitämällä omaa hanketta niin korkeatasoisena, että jos kaikissa hankkeissa toimitaan yhtä hyvin kuin tässä hankkeessa, tuulivoima-alueiden aiheuttamia yhteisvaikutuksia ei tulisi.

Lylyharjun tuulivoimahankkeen ympärillä on seitsemän muuta tuulivoimahanketta; Mäntykangas noin 5 km , Jäkäläkangas 6 km Ruohoinenmäki n. 7 km , Mäntyperä 3 km, Myyräkangas 15 km, Takakangas-Pihlajaharju n. 18 km ja Siliäkangas n. 20 km etäisyydellä. Voimaloiden yhteenlaskettu lukumäärä lähentelee jo sataa yksikköä. **Yhteisvaikutuksien selvittäminen** on oleellisen tärkeätä pohjoisen ja luoteisen Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan puolelle sijoittuvien voimaloiden osalta.

Hankkeiden vaikutusalueella sijaitsevat myös Käskyvuoren ja Alkkianvuoren Geopark-kohteet. Lylyharjun tuulivoimapuistohanke vaikuttaa erittäin voimakkaasti juuri Käskyvuorelta parhaiten avautuvan maiseman suuntaan hankealueen läheisen sijainnin vuoksi.

Asutus, yhdyskuntarakenne ja maankäyttö, maisema-arvot, elinolot ja viihtyisyys

Selostuksessa todetaan, että hankealueen välittömään läheisyyteen sijoittuu melko runsaasti asutusta. Alle viiden kilometrin etäisyydellä sijaitsee esimerkiksi yli 400 asuin- tai lomarakennusta. Lähivaikutusalueella 2-5 km asuvien tai vapaa-ajan asukkaiden voimakkaasti esiintuomat kielteiset vaikutukset eivät näy vaikutusarvioinnissa.

Maisemaselvitykset ja havainnekuvat eivät myöskään riittävässä määrin kuvaa erityisesti lähivaikutusalueelle syntyvää dominanssia. Väli- ja kaukoalueen maisemassa vaikutukset lientyvät, kun sen sijaan lähimaisemissa erityisesti avoimilla paikoilla menetys maisemassa on liki totaalinen. Vapaa-ajan vieton luonne keskittyy myös suurena määrin ulkotiloihin ja piha-alueille ja vesillä liikkumiseen, jolloin ympäristö aistitaan monin eri tavoin.

Maa- ja metsätalouskäyttö ei tee maisemasta kokonaan arvotonta. Jos näin olisi, olisi suurin osa Suomeksi tunnistetulla alueella arvotonta ja vain vähäisessä määrin arvokasta. Maa- ja metsätalouskäytön vuoksi maisemaan saattaa kuitenkin syntyä aukkoja ja näin ollen metsänpeitteisyyttä ei voi ajatella suojaavana tekijänä lähes 300 m korkeiden tuulivoimaloiden näkyvyydelle eikä peitteisyys poista teollisen energiantuotannon näkymiä alkutuotantoon keskittyneillä maaseutu- tai vapaa-ajan viettoon osoitetuilla avoimilla alueilla.

Eurooppalaisessa maisemayleissopimuksessa "maisemansuojelulla " tarkoitetaan maiseman erityis- tai ominaispiirteiden säilyttämistä ja ylläpitoa toimenpitein, jotka ovat perusteltuja luonnonmuotojen ja/tai ihmisen toiminnan perinnearvon vuoksi.

Sen sijaan, että asumisen ympäristö- ja maisemamuutoksesta tehdään subjektiivinen tai yksittäisen henkilön omaa asennoitumista kuvaava epämääräisesti hanketta hankaloittavana kokemus, maisemamuutosta tulisi tarkastella ihmisen toiminnan, terveyden, hyvinvoinnin ja yleistyneen pohjoismaisen perinnekulttuurin valossa.

Luonnon **virikistyskäytön valtakunnallisen inventoinnin** mukaan (LVVI) 2022 stressistä palautuminen ja rentoutuminen, luonnon rauha ja hiljaisuus, oma aika ja rauha, kauniit luonnonmaisemat, luontokokemukset ja elämykset ovat keskeisiä syitä hakeutua luonnon äärelle. Mia Vepsäläisen Itä-Suomen yliopistolle 2017 tekemän kirjallisuuskatsauksen perusteella erityisesti Pohjoismaissa mökkeily on osa kansallista identiteettiä ja positiiviseksi koettu ilmiö.

Mökkeily on syvällä suomalaisessa kulttuurissa: Luonto ja luonnonrauhan kokeminen on yksi tärkeimmistä syistä mennä mökille. Mökiltä haetaan omaa maisemaa, luonnonvaloa, pimeyttä ja mahdollisuutta seurata luonnonilmiöitä. Yhtä tärkeitä syitä ovat rentoutuminen ja mökkeilyn vastapaino arkielämälle. Mökin sijaintiin liittyy toive kohtuullisesta matkasta.

Kurikan, Parkanon rajoilla maakuntien rajalla ovat ensimmäiset luonnonkauniit järvet ja on ymmärrettävää, että niiltä on etsitty nimenomaan virikistys- ja vapaa-ajankäytön mahdollisuuksia kohtuullisten ajomatkojen etäisyydeltä. Kiinnostus hankealueen läheisyydessä olleiden rantakaavoitettujen järvien rannoilla olevien rakennuspaikkojen rakentamiseen ja järvien yhteisten ranta-alueiden käyttöön taas perustuu suuressa määrin Pohjanmaan lakeuksien järvien vähäisyyteen. Alueella on myös merkittäviä yhteiskäyttöön tarkoitettuja virikistyspaikkoja kuten Saarikota Madesjärven rannalla.

Arviointi ei tunnista kulttuuria, joka vahvasti kertoo suomalaisuudesta, juurista ja luontoyhteydestä, jopa rakentamiskulttuurista. Muutoksen ajallinen kesto ja laajuus kestää vähintään yhden ihmiskupolven yli. Sen keston suhteutettuna kyseessä on menetys, jota asianomaiset haitankärsijät eivät koskaan voi saada takaisin eikä ihmiselämän aktiivinen aika riitä siihen, että ympäristö ehtisi palautua ennalleen tai entiseen maankäyttöön.

Monilla asukkailla ei myöskään ole mahdollisuutta vaikuttaa Kihniön tai Parkanon kunnan alueella tehtäviin kaavoituspäätöksiin, vaikka he kärsivät menetykset täysimääräisinä. Arviointi ei myöskään tunnista terveydelle ja hyvinvoinnille aiheutuvia menetyksiä. Arviointiselostukseen sisällytetty vähättely tulee poistaa ja nähdä sekä kulttuuriset että hyvinvointiin liittyvät arvot ja siirtää keskustelu sellaiselle areenalle, jossa asiaa voidaan puida.

Kallio- ja maaperä

Ympäristövaikutusarvioinnissa tuodaan esille suurten massanvaihtojen mahdollinen tarve. Tämän asian tunnustaminen on tervetullutta. Massanvaihtojen ja paalutuksen tarve kuvataan. Paalutuksen tarve lisää myös ympäristöön aiheutuvaa häiriötä. Massanvaihdot ja kivennäisaineen murskauksen ja kuljetuksen tarve synnyttävät lisäksi paljon liikennettä. Kaikki häiriötä aiheuttava toiminta tulee rajata sekä pesimis- että poikueaikojen ulkopuolelle. Kiviaineksen ottoalueet tulee merkitä. Kiviaineksen louhinnan, voimaloiden ja tiestön perustamisen sekä sähkönsiirtoreitin mahdollisiin arseeniriskeihin tulee varautua ja torjua haitat huolellisin ennakkotutkimuksin.

Pinta- ja pohjavedet

Vesistökuormitus jakaantuu vedenjakajaseudulla useaan eri suuntaan ja eri jokien tai järvien valuma-alueille. Tiestön rakentaminen voi muuttaa vesien ohjautumista. On selvää, että osa syvällekin ulottuvasta massanvaihdosta ja läjityksen jälkeisestä kuormituksesta päätyy vesistöihin joko pintavaluntana tai valunta muulla tavoin muuttuu. Vesistöjen suojaamista ja

vesistö tarkkailusta tulee ohjeistaa niin rakennusvaiheen kuin mahdollisen purkuvaiheenkin aikana. Silta- ja siltarumpujen osalta pitää varmistua, että ne eivät muodosta esteitä lajitojen liikkumiselle.

Ilmasto

Katsomme, että Ilmastotyö edellyttää myös muuta energiankäyttöön liittyvää sopeutumista ja käytön ohjausta. Toteutetulla ilmastopolitiikalla on pyritty kannustamaan kuntia kaavoitukseen. Samalla kunnille on tarjoutunut jättää ilmastotoimet yksinomaisesti kaavoitustyön ja tuulivoimahanketyön varaan. Suometsien ja ojitettujen turvemaiden osalta on syntynyt paljon ennallistamisvelkaa.

Kasvillisuus ja arvokkaat luontokohteet

Maastoinventointien perusteella voidaan todeta, että hankealueen metsä- ja suoluontotyypit eivät pääasiassa ole luonnontilaisia. Tämä tosiasia ei tee alueen lähellä luonnontilaa olevista laikuista tai alueella sijaitsevista askelkivistä arvottomia, vaan korostaa niiden suojelun tarvetta. Luonnontilaan voimakkaasti vaikuttaneiden metsätalouden, soiden ojituksen ja turvetuotannon jälkeen vielä samoille alueille sijoittuva uusi maankäyttö aiheuttaa edelleen kuormituksen kasvua ja omalta osaltaan myös metsäkatoa. Merkittävän soidensuojeluohjelman kohteen Iso-Ristinevan ja Lylynevan vaihettumisvyöhykkeiden ja reuna-alueiden suojelu täysimääräisesti on tarpeen.

Ei luonnon nettohävikkiä -periaatteen mukaisena vastuullisena toimijana Ilmatar Oy:n tulisi perustaa häiriövapaita alueita, joilla ennallistaminen ja luonnontilan elpymiseen tähtäävät toimet voidaan aloittaa alueiden pirstoutumista ja ekologisten yhteyksien katkeamista kompensoivina toimina.

Linnusto

Linnustotarkkailuun on käytetty jälleen kerran liian vähän aikaa. Huomautamme, että erityisesti seuraavaa ympäristöhallinnon julkaisemaa linnustotarkkailua koskevaa SUOMEN YMPÄRISTÖ 6 | 2016 löytyvää ohjetta ei ole noudatettu:

“Havainnointipiste tai -pisteet tulee valita niin, että niiltä käsin on havainnoitavissa koko suunniteltu tuulivoima-alue. Koska eri lajiryhmien muutot tapahtuvat ajallisesti hyvinkin eri aikoina, kattavan kokonaiskuvan saamiseksi ja eri sääolosuhteiden huomioimiseksi kevätmuuton seuranta on syytä tehdä maaliskuu-toukokuussa Etelä-Suomessa vähintään 30 päivän ajan ja Pohjois-Suomessa vähintään 20 päivän ajan. Seurantajakson pituudessa on ajallista vaihtelua, koska Etelä-Suomessa muuttokausi kestää Pohjois-Suomea pidempään. Syysmuuttoa on syytä seurata elo-marraskuussa niin ikään vähintään 30 (Etelä Suomi) ja 20 (Pohjois-Suomi) päivän ajan.”

Lintujen käyttämät muuttolinjat vaihtelevat sään ja ilmapirtausten mukaan. Parkanon seudun ja hankealueen yli voi otollisissa olosuhteissa muuttaa huomattava määrä lintuja. Tarkkailu ei ole ulottunut myöskään yömuuttajiin.

Suoalueet ja erityisesti uhanalaisten petolintulajien ydinreviirit, kanalintujen soidinalueet, ja sekä alueelle perustetut kosteikot ovat linnustollisesti tärkeitä. Merkittävimmät lintudirektiivin suojelemat lintulajit ovat sidoksissa juuri suoelinympäristöihin. Lylyneva-Iso Ristinevan (MAALI) arvokas suolinnusto kärsii suurella todennäköisyydellä rakennusaikaisesta häiriöstä ja alueen

kasvavasta liikenteestä. Alueen pesimälinnustoon kuulu useita EU:n lintudirektiivin liitteen 1 lajeja. Direktiivin tarkoituksena on suojella lajien lisäksi myös niiden elinympäristö.

Hankealue sijoittuu maakotkan saalistusreviirille. Maakotkien määrä Suomenselän eteläpuolella on vähäinen eivätkä ne ole korvattavissa muiden alueiden vahvalla kannalla. Siksi maakotka vaarantuneena lajina (VU) tarvitsee erityisen suojelustatuksen. Riekko (VU) esiintyy eteläisimmillä alueillaan Parkanon suoalueilla ja kuuluu Pirkanmaan monimuotoisuusohjelman vastuulajeihin. Riekko tulee suojella törmäysriskeiltä ja tornien alaosat maalata suojavärein. Vanhojen metsien laikut tulee säilyttää.

Linnustolle aiheutuvia törmäysriskejä kuvataan lisäämällä arvioon diminutiivinen ilmaus "vain -sanaa käyttäen. Tarkoituksena lienee kuvata koko populaatiolle aiheutuvien haittojen vähäisyyttä. Toisella tavalla ilmaistuna sama asia voidaan kertoa myös niin, törmäysriski kohdistuu joka kolmannen linnun kohdalle. Linnut oppivat aikaa myöten välttämään vaaraa havaitessaan lajitovereiden kohtaloita. Erityisen varomattomasti tuulivoiman vaaroihin suhtautuva merikotka kuuluu kuitenkin myös alueella pesiviin lintuihin.

Vaikka populaation tasolla vaikutuksia on vaikea osoittaa erityisesti minkään ympäristötekijän syyksi, tuulivoima-alueiden yhteysvaikutukset ja törmäysriskien kasvu tarkoittaa vähintään paikallisesti tapahtuvaa linnuston ja eliöstön köyhtymistä ja luontokatoa, vaikka elinpiirejä löytyisikin toisaalla ja elinpiirien siirtymää toisaalle tapahtuisi.

Muu eläimistö

Huomautamme, että hankealueen lajistoon kuulu lisääntyvä susipari (EN) jälkeläisineen. Huomautamme myös, että liito-oravalle (VU) sopivat elinympäristöt tulee säästää.

Natura-alueet, luonnonsuojelualueet sekä suojeluohjelmien kohteet

Hankealueelle on vuodenvaihteessa 2022-2023 perustettu yksityinen luonnonsuojelualue kiinteistötunnus 250-407-13-65 Lylynevan pohjoisen osan tuntumaan Lylyharjun alueelle. Voimala numero 7 sijoittuu aivan kiinni suojelualueeseen. Voimalan aiheuttama reuna- ja häiriövaikutus rauhoitusalueelle ja Lylynevan välittömään läheisyyteen on niin voimakas, että mikäli voimala tulee rakennettavaksi, sen sijoituspaikkaa tulee siirtää soveliaampaan kohtaan.

Tampereella 14.4.2023

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

Antti Virnes
puheenjohtaja

Sari Hämäläinen
järjestösihteeri

Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry

Arja Pihlaja
puheenjohtaja

Jukka Jylhä
varapuheenjohtaja